

Nr 51.

Ankom till Riksdagens kansli den 11 april 1913 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om anslag till bevaringspremier för ston av ädelt slag.

(1:a Avd.)

Uti en inom Andra kammaren av herr *Jönsson* i Slätåker väckt, till jordbruksutskottet remitterad motion, nr 148, har hemställts, att Riksdagen må å extra stat för år 1914 anvisa ett anslag av 400,000 kronor att under de villkor, Kungl. Maj:t må bestämma, utdelas såsom bevaringspremier för ston av ädelt slag.

Motion.

Till stöd härför har anförts följande:

I anslutning till vad som anförts i årets statsverksproposition under nionde huvudtiteln rörande höjandet av den ädla hästaveln inom vårt land, ber jag få fästa Riksdagens uppmärksamhet å några synpunkter i denna fråga.

Medan aveln av vårt lands kallblodiga hästraser numera är jämförelsevis tryggad på grund av lättare avsättningsmöjligheter, synes däremot framtiden för aveln av den varmblodiga hästen vara ganska oviss. Visserligen har ju staten allt sedan 1600-talet genom anslag understött aveln av den ädla hästen, väl inseende dess stora betydelse för landet, men har tyvärr detta understöd under senaste åren visat sig alltför otillräckligt, för att landet under kommande år skulle kunna påräkna en säker tillgång på ädlare hästar. Aveln av den ädla hästen befinner sig, som sagt, tyvärr för närvarande i stillastående om ej rent

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 10 saml. 32 häft. (Nr 51.)

av i tillbakagång och vore det därför synnerligen lämpligt, om staten nu genom ett kraftigt ingripande ville söka förhindra att denna avels fortbestånd törhända alldeles äventyras.

Flerstädes hava röster höjts inom vårt land i avsikt att råda bot för nuvarande förhållanden rörande den ädla hästaveln och en hel del förslag hava därvid kommit till synes. Ett av dessa förslag, som för övrigt av nästan alla dem, som uttalat sig i denna fråga synts innebära stora fördelar, är förslaget med de s. k. *bevaringspremierna åt ston*, såsom varande enda sätt för bevarande av aveln utav tillräckligt antal för remontuppfödning lämpliga ston. Ett annat uppslag i denna fråga är utlämnandet av statsverket genom vederbörande hushållningssällskap av räntefria lån till uppfödare af ädla hästar för inköp av till remontaveln lämpliga ston.

Chefen för jordbruksdepartementet förordar i sitt utlåtande i denna sak detta senare förslag, då statsverket enligt detsamma ej skulle behöva åsamkas så stor kostnad som enligt det förra, samt det dessutom i effektivitet vore fullt jämställt med förslaget om bevaringspremier.

Mig synes visserligen detta förslag med räntefria lån vara synnerligen gagneligt för främjandet av den ädla hästaveln, men finner jag icke desto mindre att bevaringspremierförslaget vore det mest lämpliga och det, som enligt min åsikt, snabbast skulle leda till önskvärt resultat. Synnerligen tilltalande har jag funnit stuteriöverstyrelsens utlåtande i frågan av den 29 september 1908, och jag är böjd att tro, att den anordning, som däri föreslås, skulle giva ett gott stöd åt främjandet av den ädla hästaveln inom vårt land. Enligt verkställda beräkningar skulle införandet av de ifrågavarande bevaringspremierna för de närmaste årens behov kräva ett särskildt anslag av 40,000 kronor årligen.

Med stöd av vad jag sålunda anfört och i anslutning till stuteriöverstyrelsens berörda utlåtande anhåller jag få föreslå — — —.»

I sitt den 27 nästlidna februari avgivna utlåtande, nr 1, angående regleringen av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, avgav utskottet under punkt 25 utlåtande i anledning av förevarande motion.

Vid föredragning i kamrarna av detta utlåtande blev, enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag, ärendet av båda kamrarna visat åter till utskottet för ny behandling. Anledningen härtill torde hava varit önskan, att ifrågavarande motion måtte av utskottet behandlas i samband med Kungl. Maj:ts proposition angående inrättandet av en lånefond för inköp av ädla avelsston.

Utskottet, som i sitt utlåtande nr 50, tillstyrkt Kungl. Maj:ts om-

förmälda framställning, vill beträffande det nu föreliggande förslaget till en början framhålla den stora betydelsen av att den varmblodiga hästaveln här i landet så bedrivs, att det ständigt finnes tillgång på ett tillräckligt antal remonter av lämplig typ för arméns behov. Då det nu visat sig — vilket av vederbörande myndigheter även vid flera tillfällen framhållits — att intresset för den varmblodiga hästaveln är i ständigt avtagande, torde det vara nödvändigt, att från statens sida i god tid vidtagas åtgärder, som äro ägnade att uppmuntra nämnda avel. Av denna anledning har utskottet funnit Kungl. Maj:ts förslag om utlämnande av räntefria lån för inköp av ädla avelsston välbetänkt. Då emellertid denna lånerörelse torde i främsta rummet vara ägnad att sprida aveln till nya härför lämpade orter, men det lär vara minst lika nödvändigt att tillvarata avelsmaterialet å orter, där varmblodig hästavel redan bedrivs, anser utskottet, att även motionärens förslag är väl förtjänt att vinna beaktande. Införandet av bevaringspremier har också förordats av tillkallade sakkunniga i deras den 11 december 1911 avgivna betänkande. Utskottet håller sålunda före att, då de båda samma mål åsyftande åtgärderna, såväl den omförmälda av Kungl. Maj:t föreslagna och av utskottet förordade som den nu av motionären ifrågasatta, var på sitt sätt äro ägnade att uppmuntra och höja intresset för den varmblodiga hästaveln och då de jämväl på ett lämpligt sätt komplettera varandra, de också båda böra komma till användning.

Utskottet anser emellertid, att för införande av bevaringspremier ett så stort anslag som det av motionären föreslagna eller 40,000 kronor icke vara för ändamålet behöfligt. Det torde nämligen i främsta rummet vara av vikt att för avelsarbetet bevara ston av synnerligt värde, varför enligt utskottets mening, endast A-ston böra tillerkännas bevaringspremier. Dessa premier böra dessutom kunna sättas avsevärt lägre än de sakkunniga föreslagit. Då ädla ston under 5—7 årsåldern äro mest eftersökta såsom handelsvara, torde bevaringspremierna kunna begränsas till dessa år och beloppet lämpligen bestämmas till sammanlagt 350 kronor för varje sto. På grund härav finner utskottet, att ett anslag å 20,000 kronor skall komma att visa sig vara för ändamålet fullt tillräckligt.

De närmare villkor och bestämmelser, som skola gälla för premiernas utbetalande torde böra av Kungl. Maj:t fastställas.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i anledning av herr Jönssons ifrågasvarande motion, må å extra stat för år 1914 anvisa

ett anslag av 20,000 kronor att under de villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas utdelas såsom bevaringspremier för ston av ädelt slag.

Stockholm den 10 april 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: hrr Persson, Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson, Pers, Ericsson, Lundell, Linders, Hellström, frih. Gyllenstierna, frih. Silfverschiöld, Nilsson i Tånga, Bosson, Olausson och Nilsson i Linnås.

Reservation:

av *S. Linders, P. Hellström, O. Nilsson* och *C. L. Olausson*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa om avslag å motionen, samt av *G. Tamm*.
